

LEERLIJN DANS

Competenties Groep 1-2

Competenties Groep 3-4 als groep 1-2 plus:

Competenties Groep 5-6 als groep 1-4 plus:

Competenties Groep 7-8 als groep 1-6 plus:

Streefcompetenties dans

ORIËNTEREN

De leerling kan zich binnen de context van het onderwerp/thema openstellen voor dans in binnen- en buitenschoolse situaties met al zijn zintuigen.

De leerling kan door het kijken naar dans (professioneel of amateur) en door erover te praten fantasierijk met beweging reageren en dit als inspiratiebron gebruiken voor eigen dans.

De leerling kan door middel van dansante, muzikale en visuele bronnen associatief ideeën opdoen en dit als inspiratiebron voor eigen dans gebruiken.

De leerling kan zich openstellen voor (semi) professionele voorstellingen in binnen- en buitenschoolse situaties. Hij ontleent dansinspiratie voor zijn danspresentatie aan het kijken naar dans uit zijn eigen cultuur en uit andere culturen.

De leerling kan met anderen een (beschouwings)gesprek voeren over een dansvoorstelling en er verschillende betekenissen aan geven met behulp van de [danelementen ruimte, tijd en kracht](#). Hij kan dit als inspiratiebron gebruiken voor een eigen danspresentatie.

De leerling kan met anderen een (beschouwings)gesprek voeren over een dansvoorstelling, er verschillende betekenissen aan geven met behulp van de elementen ruimte, tijd en kracht en iets vertellen over de kwaliteit van de dansbeweging. Hij gebruikt dit om het onderwerp/thema van de eigen danspresentatie te verdiepen.

- De leerling kan betekenis geven aan dans uit verschillende tijden, stijlen en culturen, kan kennis nemen van betekenissen die anderen daaraan geven (waaronder professionele kunstenaars) en hij kan deze betekenissen spiegelen aan zijn eigen betekenis.

REFLECTEREN

ONDERZOEKEN

De leerling kan danselementen begeleid onderzoeken: via beweging en muziek ontdekt hij ruimte, tijd, kracht en maatgevoel.

De leerling kan in dans verschillende manieren van voortbewegen gebruiken.

De leerling kan onder begeleiding emoties uiten in dans.

De leerling kan binnen de context van de opdracht de danelementen tijd, ruimte en kracht onderzoeken en de uitdrukkingmogelijkheden ervan verkennen.

De leerling kan zelfstandig emoties uitdrukken in dans en onderzoek doen naar de mogelijke betekenis van dans in relatie tot zijn eigen ervaringen en gevoelens.

De leerling kan eigen ideeën en beelden bedenken bij de aangeboden dansbeweging.

De leerling kan onderzoek doen naar de zeggingskracht van dans binnen de context van het onderwerp/thema. Hij kan met dansbewegingen, gevoelens, ervaringen, situaties en gebeurtenissen uitdrukken.

De leerling kan bewust onderzoek doen naar danelementen (leiden/volgen, gelijktijdig dezelfde beweging dansen, dans opbouwen met begin-midden-eind, aandacht voor vormgeving, imiteren, herhalen) en bestaande dansen als inspiratiebron gebruiken.

De leerling kan zelf thema's aanreiken om over te dansen.

- De leerling kan de danelementen tijd, ruimte en kracht onderzoeken, herkennen en benoemen. Hij kan dit vervolgens verwerken in zijn dans.
- De leerling kan zelf thema's aanreiken en daarbij een relatie leggen met lesinhouden of gebeurtenissen in zijn omgeving (de school, de groep, thuis).
- De leerling kan dansen op basis van inspiratiebronnen, opgedaan in de oriëntatiefase, met dansante, muzikale, dramatische en beeldende inhouden en komen tot verdieping van persoonlijke ideeën.

UITVOEREN

De leerling kan zich uiten in dans en daarbij zijn fantasie gebruiken (improviseren).

De leerling kan de sfeer van muziek gebruiken in zijn dans.

De leerling kan via dans reageren op de stemming van verschillende soorten muziek en snelle en langzame tempowisselingen in muziek herkennen.

De leerling kan een reeks van eenvoudige bewegingen/danspassen onthouden en daarbij rekening houden met de maat, de sfeer en de frasering van de muziek. Hij kan daarbij muziek vertalen naar beweging en dans.

De leerling kan zich inleven in zijn eigen manier van dansen en het dansen van anderen. Hij kan deze ervaring/beleving en interpretatie verwerken in een dans en alleen of met anderen een choreografie maken.

De leerling kan muzikale verschillen herkennen (tempo, dynamiek, ritme, accenten, melodie, sfeer) en deze toepassen in dans. Hij kan zelf muziek zoeken bij een dansthema.

- De leerling kan improviseren (met anderen), gebruikt deze improvisaties om een dans mee te maken en maakt daarbij gebruik van inspiratiebronnen opgedaan in de onderzoeksfase.
- De leerling kan muzikale verschillen herkennen (tempo, dynamiek, ritme, accenten, melodie, sfeer) en deze toepassen in een dans. Hij kan zelf muziek zoeken bij een dansthema.
- De leerling kan variëren met verschillende manieren van bewegen en daarbij de danelementen tijd,

REFLECTEREN	De leerling kan alleen of in een tweetal eenvoudige dansbewegingen vormgeven.	De leerling kan enkele dansbegrippen, danspassen en stijkenmerken vormgeven in dansbewegingen.	De leerling kan verschillende manieren van bewegen in een dans laten zien waarbij hij rekening houdt met structuur (herhaling, contrast, articulatie, frasering: danszinnen, begin, midden, eind), ruimte, tijd, kracht, de rolverdeling en de kwaliteit van een beweging.	De leerling kan variëren met verschillende manieren van bewegen en daarbij de begrippen ruimte, tijd en kracht gebruiken.	<p>ruimte en kracht gebruiken en hiermee zijn dans zeggingskracht geven.</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling kan vormgevingsprincipes voor de structuur (zoals herhaling, omkering, opeenstapeling), groepsindeling (zoals grote groepen, subgroepen, tweetallen en solisten) en rolverdeling gebruiken bij het maken van een choreografie voor een dans. De leerling kan voor een bekend en onbekend publiek optreden.
	De leerling kan zijn rol als danser individueel of in een groep vormgeven in school en met een bekend publiek.	De leerling kan met een groepje een danspresentatie geven aan de eigen groep en een bekende publieksgroep.	De leerling kan met de danselementen tijd, ruimte, kracht en de kwaliteit van de beweging zeggingskracht geven aan (zijn) dans.	De leerling kan een dans zo vormgeven en verbinden met het thema dat de dans zeggingskracht krijgt.	
EVALUEREN	De leerling kan kijken naar en vertellen over de dans van zichzelf en die van zijn groepsleden. Dit geldt zowel voor zijn danspresentatie als voor zijn rol. (Wat heb je gedaan? Hoe heb je dat gedaan?).	De leerling kan vertellen over zijn dans en het vormgevingsproces en benoemen wat zijn rol is in samenwerking met anderen. Hij kan zijn eigen keuzes motiveren.	De leerling kan verwoorden hoe het vormgevingsproces van hemzelf en/of zijn groepje is verlopen bij de danspresentatie. De leerling kan zijn eigen keuzes en/of die van zijn groepje motiveren.	De leerling kan zijn keuzes motiveren aan de hand van de fasen van het vormgevingsproces en daarbij zijn eigen criteria (en/of die van zijn groepje) vergelijken met de criteria van de opdracht.	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan op de danspresentatie van hemzelf, zijn groepje, van anderen en op het vormgevingsproces reflecteren. De leerling kan zijn keuzes in zijn danspresentatie motiveren en veranderingen verwerken na feedback uit de groep. De leerling heeft enige kennis van en inzicht in de betekenis die dans heeft voor het dagelijks leven van mensen van vroeger en nu.
		De leerling kan respect en waardering tonen voor de dansuitingen van een ander uit de groep.	De leerling kan een relatie leggen tussen zijn eigen betekenisgeving en die van anderen, waaronder professionals.	De leerling kan een relatie leggen tussen zijn eigen betekenisgeving en die van professionals en benoemen dat mensen verschillende meningen over dans hebben. Hij accepteert en respecteert meningen, ideeën en gevoelens van anderen over dans, danscultuur en danstrends.	
		De leerling kan openstaan voor de feedback van een ander.	De leerling kan (onder begeleiding) verbeterpunten aanbrengen in zijn dans na feedback van de groep en/of de leerkracht.	De leerling kan zelfstandig verbeterpunten aanbrengen in de dans na feedback.	

STREEFCOMPETENTIES KUNSTZINNIGE VAKDISCIPLINES & GENERIEKE COMPETENTIES VAN HET LEERGEBIED KUNSTZINNIGE ORIËNTATIE

	Streefcompetenties beeldend	Streefcompetenties dans	Streefcompetenties drama	Streefcompetenties muziek	Generieke competenties kunstzinnige oriëntatie	
REFLECTEREN	ORIËNTEREN	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan betekenis geven aan beeldende vormgeving en beeldende kunst uit verschillende tijden en culturen en kan kennis nemen van betekenissen die anderen daaraan geven (waaronder professionele kunstenaars). Hij kan deze betekenissen spiegelen aan de eigen betekenisgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan betekenis geven aan dans uit verschillende tijden, stijlen en culturen, kan kennis nemen van betekenissen die anderen daaraan geven (waaronder professionele kunstenaars) en hij kan deze betekenissen spiegelen aan zijn eigen betekenis. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan betekenis geven aan theater, kan kennis nemen van betekenissen die anderen daaraan geven en kan deze betekenissen spiegelen aan zijn eigen betekenis. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan betekenis geven aan (live-)muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen¹, kan kennis nemen van betekenissen die anderen daar aan geven (waaronder de componist of uitvoerder) en kan deze aan die van hemzelf spiegelen. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan zich binnen de context van het thema of onderwerp openstellen voor verschillende uitingen van kunst en cultuur De leerling kan daarop reageren met associaties en herinneringen aan eigen ervaringen. De leerling kan daarover communiceren met anderen.
		<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan wereldoriëntatie, beeldende vormgeving en beeldende kunst (waaronder cultureel erfgoed) gebruiken als inspiratiebron voor eigen beeldend werk. Hij kan daarbij teruggrijpen op de informatie en ideeën opgedaan in de oriëntatiefase. De leerling kan experimenteren met de samenhang tussen onderwerp, beeldaspecten, materialen en technieken en verschillende mogelijkheden uitproberen. De leerling kan onderzoeken op welke manier hij een beeldende opdracht kan uitvoeren een uitvoeringsplan maken. Hij kan daarbij rekening houden met eigen criteria en de gegeven criteria van de opdracht. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan de danselementen tijd, ruimte en kracht onderzoeken, herkennen en benoemen. Hij kan dit vervolgens verwerken in zijn dans. De leerling kan zelf thema's aanreiken en daarbij een relatie leggen met lesinhouden of gebeurtenissen in zijn omgeving (de school, de groep, thuis). De leerling kan dansen op basis van inspiratiebronnen, opgedaan in de oriëntatiefase, met dansante, muzikale, dramatische en beeldende inhouden en komen tot verdieping van persoonlijke ideeën. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan spelelementen theateraal bewerken en vormgeven en daarbij rekening houden met wie, wat, waar, wanneer, waarom en de spanningsboog tussen het begin, midden en eind van een theaterpresentatie. Hij kan dit verwerken in dramatisch spel. De leerling kan zelf thema's aanreiken en daarbij een relatie leggen met lesinhouden of gebeurtenissen in zijn omgeving (de school, de groep, thuis). De leerling kan de mogelijke betekenis en de zeggingskracht van spelelementen, speltechnieken en spelstijlen verwerken in scènes en hij maakt daarbij gebruik van inspiratiebronnen, opgedaan in de oriëntatiefase. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan gericht luisteren naar muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen, en kan daarin de klank-, vorm- en betekenisaspecten herkennen en benoemen. De leerling kan klank, vorm en/of betekenisaspecten van muziek in zijn composities verwerken en daarbij de vormprincipes herhaling, contrast en variatie toepassen. De leerling kan zijn muzikale ideeën vormgeven en uitvoeren m.b.v. de stem, (school-) instrumentarium, (muziek-) technologie en beweging. De leerling kan zijn composities noteren en reproducen m.b.v. picturale en grafische notatievormen. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan brononderzoek doen en vanuit dit onderzoek conclusies trekken die hij meeneemt in de uitvoerende fase. De leerling kan de betekenis die hij aan kunstuitingen geeft onderzoeken en een relatie leggen met de middelen die de maker heeft gebruikt, bijvoorbeeld beeld- of klankaspecten, spel- of danselementen, technieken en materialen. De leerling kan experimenteren met technieken, materialen, verschillende media en nieuwe mogelijkheden uitproberen. De leerling kan onderzoeken op welke manier hij de opdracht kan gaan uitvoeren en kan een uitvoeringsplan maken. De leerling kan eigen criteria en de gegeven criteria van de opdracht benoemen. De leerling kan teruggrijpen naar de informatie en ideeën opgedaan in de oriëntatiefase.
	ONDERZOEKEN					

¹ Muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen is van toepassing op alle hierna te noemen: 'te beluisteren muziek'

REFLECTEREN

UITVOEREN

EVALUEREN

<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan zijn plannen uitvoeren en gebruik maken van zijn kennis van materialen/ technieken en beeld-aspecten om de zeggingskracht van zijn werk zo groot mogelijk te maken. De leerling kan zijn keuzes motiveren en daarbij een relatie leggen met de onderzoeksfase. De leerling kan, daar waar relevant, samenhang benoemen tussen beelden en taal, dans, muziek, drama en/of andere vakken. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan improviseren (met anderen), gebruikt deze improvisaties om een dans mee te maken en maakt daarbij gebruik van inspiratiebronnen opgedaan in de onderzoeksfase. De leerling kan muzikale verschillen herkennen (tempo, dynamiek, ritme, accenten, melodie, sfeer) en deze toepassen in een dans. Hij kan zelf muziek zoeken bij een dansthema. De leerling kan variëren met verschillende manieren van bewegen en daarbij de danselementen tijd, ruimte en kracht gebruiken en hiermee zijn dans zeggingskracht geven. De leerling kan vormgevingsprincipes voor de structuur (zoals herhaling, omkering, opeenstapeling), groepsindeling (zoals grote groepen, subgroepen, tweetallen en solisten) en rolverdeling gebruiken bij het maken van een choreografie voor een dans. De leerling kan voor een bekend en onbekend publiek optreden. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan improviseren en de spelelementen wie, wat, waar, wanneer en waarom bewust hanteren in spel en maakt daarbij gebruik van inspiratiebronnen opgedaan in de oriëntatiefase. De leerling geeft betekenis en zeggingskracht aan zijn spel door een duidelijke inzet van spelelementen, - technieken, -stijlen, (vaste) tekst en (gespeelde) emoties. Hij kan voor een duidelijke spanningsopbouw en spanningsboog zorgen. De leerling kan zelfstandig een scène voorbereiden aan de hand van de dramatische werkvormen en kan bewust een theatrale vormgeving toepassen. De leerling kan zelfstandig een dialoog schrijven. De leerling kan op basis van een zelfgemaakt of bestaand verhaal een voorstelling maken en dit in de les of voor een (on)bekend publiek presenteren. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan (zelfstandig, zuiver, helder gearticuleerd en met expressie) liederen en canons zingen, al dan niet met begeleiding. De leerling kan zelfstandig, ritmisch en in de maat, eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings-) patronen en spelstukken uitvoeren, zowel een- als meerstemmig, en kan daarbij reageren op (lied-) leidinggebaren. De leerling kan alleen en in groepsverband bestaande, eenvoudig grafisch en traditioneel genoteerde composities zowel auditief volgen als uitvoeren. De leerling kent de namen en speelwijzen van het schoolinstrumentarium en die van het pop- en (Westerse) klassieke instrumentarium. De leerling kan (alleen en in groepsverband) een eigen idee of bestaande compositie uitvoeren presenteren aan anderen en doet dat met overtuiging. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan zijn plannen uitvoeren (met behulp van vakspecifieke kennis en vaardigheden) en de uitvoering presenteren (individueel of samen met anderen). De leerling kan zijn keuzes motiveren en een relatie leggen met de onderzoeksfase. De leerling kan in het vormgevingsproces rekening houden met de gegeven en zijn eigen criteria. De leerling kan, daar waar relevant, samenhang benoemen tussen een beeld, dans, spel of muziek en/of andere vakken.
<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan zijn beeldende werk presenteren (individueel of samen met anderen). De leerling kan vertellen over het verloop van het werkproces en kan daarbij zijn beeldend werk vergelijken met de criteria van de opdracht en zijn eigen criteria. De leerling kan zijn waardering van het eigen product en proces en dat van anderen beargumenteren en maakt daarbij gebruik van kennis en inzicht in de beeldende vormgeving en andere kunst disciplines. De leerling kan oplossingen in het eigen werk vergelijken met die van beeldende vormgevers/kunstenaars. De leerling kan laten zien dat hij enige kennis en inzicht heeft in de betekenis van kunst en cultuur (waaronder cultureel erfgoed) voor het dagelijkse leven van mensen van vroeger en nu. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan op de danspresentatie van hemzelf, zijn groepje, van anderen en op het vormgevingsproces reflecteren. De leerling kan zijn keuzes in zijn danspresentatie motiveren en veranderingen verwerken na feedback uit de groep. De leerling heeft enige kennis van en inzicht in de betekenis die dans heeft voor het dagelijks leven van mensen van vroeger en nu. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan reflecteren op het spel en het vormgevingsproces van hemzelf, zijn eigen groepje of anderen. De leerling kan zijn keuzes in zijn spel motiveren en veranderingen aanbrengen na feedback uit de groep en kan zijn waardering uitspreken voor zijn eigen spel en voor het spel en de ideeën van een ander. De leerling heeft enige kennis van- en inzicht in de betekenis die theater heeft voor het dagelijks leven van mensen van vroeger en nu. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan overwogen keuzes maken voor zijn composities en die communiceren met anderen. De leerling kan constructieve feedback geven. De leerling staat open voor feedback en kan die ev. verwerken in het eigen werk(-proces). De leerling heeft enige kennis van- en inzicht in de betekenis die muziek heeft voor het dagelijks leven van mensen van vroeger en nu, zoals feesten, verdriet, massamedia en beïnvloeding van gedrag. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerling kan vertellen over het verloop van het werkproces. De leerling kan zijn waardering geven aan het eigen product en werkproces en dat van anderen. De leerling kan deze waardering beargumenteren en maakt daarbij gebruik van kennis en inzicht in verschillende uitingen van kunst en cultuur. De leerling kan oplossingen in het eigen werk vergelijken met die van kunstenaars. De leerling kan laten zien dat hij enige kennis en inzicht in de betekenis die kunst en cultuur, voor het dagelijkse leven van mensen van vroeger en nu, heeft.